

عنوان مقاله:

صورت معماری دولت

محل انتشار:

دوفصلنامه تاریخ ایران، دوره 8، شماره 2 (سال: 1394)

تعداد صفحات اصل مقاله: 42

نویسندگان:

بابک افشار - پژوهشگر دوره دکتری معماری دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه علم و صنعت ایران

غلامحسین معماریان - استاد تمام دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه علم و صنعت ایران

خلاصه مقاله:

تصویر و تصویرسازی در سراسر روزگار قاجار امری پراهمیت بود و میان محصولات تصویری این دوران، مضمون ابنیه و محیط مصنوع تقریباً همواره حضور داشت. اگرچه معماری قاجار بیشتر به عمل معطوف بود تا نظریه، و شیوه های خود را در صور مبسوطی از متون یا ترسیمات سامان نداد، در تمام آن عصر جریانی متکثر از تصاویر قابل ردیابی بود که بیش و پیش از بناهای ساخته شده، بناهای تصور شده را انعکاس می داد. مسئله این پژوهش ارائه روایتی معتبر از این جنبه فرهنگ بصری آن دوران، در پیوند با دو حوزه مرجع به هم وابسته است: نخست تاریخ عمومی دوران قاجار به عنوان بستری برای ظهور مفاهیم «دولت» و «ملت» در معنای معاصر آن ها؛ و سپس تاریخ معماری معاصر ایران به عنوان خاستگاه اصلی این تصاویر و نیز عرصه ای که هر روایت تاریخی از آن ها در نهایت، باید درون آن عمل کند. به این منظور دو مورد تاریخی شاخص از تصاویر چاپ سنگی عهد ناصری در روزنامه های رسمی دولت علیه ایران (۱۲۸۷-۱۲۷۷ق) و شرف (۱۳۰۹-۱۳۰۰ق) بررسی شده و به مثابه نشانه ای از وقوف دولت مدرن به عنوان پدیده ای در شرف تکوین، بر اهمیت فرم و بیان گری فرمال ابنیه و محیط مصنوع مورد تفسیر قرار گرفته اند. آن ها به این تعبیر به منزله اسنادی از بروز یک دگردیسی اساسی در شیوه های مفهوم پردازی از معماری بازخوانی شده اند که به یاری شان، ممکن است فهمی از گشایش چشم دولت در آغاز عصر جدید بر «صورت معماری» همچون وجهی از خویش حاصل آید. این فهم شاید گام کوچکی در فراهم آوردن اسباب و مقدمات لازم برای اتخاذ چشم اندازی تاریخی به مناسبات میان معماری و دولت در ایران معاصر باشد.

کلمات کلیدی:

دوران قاجار، دولت سازی، فرهنگ بصری، بازنمایی معماری، نقاشی، عکاسی، چاپ، روزنامه

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1300207>

